

Oproep tot verbetering van gegevensuitwisseling betreffende ZIV-inhouding, solidariteitsbijdrage en bedrijfsvoorheffing

Reeds verschillende jaren (reeds in het Jaarverslag 2013 p. 103) roept de Ombudsman Pensioenen de pensioendiensten (FPD, Ethias, RSZ) op om de gegevensuitwisseling betreffende de ZIV-inhouding, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing te verbeteren wanneer een gepensioneerde een wettelijk pensioen uitbetaald krijgt van meerdere pensioendiensten. Dit door ervoor te zorgen dat de pensioendiensten in real time elkaars pensioenbestanden kunnen raadplegen. Enkel zo kunnen de ZIV-inhoudingen, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing in alle gevallen tijdig en correct ingehouden worden.

In 2022 vonden verschillende indexaties plaats waardoor de problematiek van het niet tijdig en correct inhouden van deze bijdragen nog acuter werd.

Meer specifiek ontving de Ombudsman Pensioenen een aantal klachten over tijdelijk te veel ingehouden ZIV-bijdrage op het pensioen uitbetaald door de FPD in combinatie met een pensioen dat betaald wordt door Ethias vóór vervallen termijn tijdens de maand dat het werknemerspensioen geïndexeerd werd wanneer de pensioenbedragen maar iets hoger lagen dan ZIV-drempel.

De Ombudsman Pensioenen stelde vast dat de FPD de pensioenen van Ethias die betaald moeten worden in de eerste maand helft voor de vaststelling van de ZIV-bijdrage ten onrechte fictief indexeerde -deze pensioenen worden immers pas geïndexeerd de 2de maand volgend op de overschrijding van de spilindex- waardoor in een aantal gevallen (wanneer er een beperkte ZIV-inhouding diende plaats te vinden) te veel ZIV-bijdragen werden ingehouden die pas op het einde van het jaar zouden terugbetaald worden. In deze dossiers vond voor de tweede keer een foutieve ZIV-inhouding plaats wanneer de FPD via een elektronische flux met een maand vertraging het bedrag van het pensioen uitbetaald door Ethias ontving. De FPD ontving op dat moment immers het niet-geïndexeerde pensioenbedrag van Ethias van de vorige maand, terwijl er bij de berekening van de ZIV-bijdrage voor de desbetreffende maand rekening moet gehouden worden met het geïndexeerde pensioenbedrag van Ethias.

Na bemiddeling van de Ombudsdienst Pensioenen werd in alle klachtendossiers een vervroegde terugbetaling van de te veel ingehouden ZIV-bijdrage bekomen en heeft de FPD zijn programmatie aangepast waardoor er sneller een meer correcte ZIV-inhouding plaatsvindt.

Vorig jaar heeft de Ombudsman Pensioenen aanbevolen aan de wetgever om de wetgeving aan te passen zodat ook de pensioenen die Ethias vóór vervallen termijn betaalt geïndexeerd zouden worden vanaf de maand volgend op de overschrijding van de spilindex. Immers de keuze door de werkgever van de pensioeninstelling aan wie hij de uitbetaling van het pensioen heeft toevertrouwd is volgens de Ombudsman Pensioenen geen objectief criterium voor een verschil in behandeling. Indien deze aanbeveling zou ingewilligd worden, kan deze problematiek zich niet meer voordoen.

De feiten

Dossier 36609: Op 26 april 2022 klaagt mevrouw Fivez bij de Ombudsdienst Pensioenen over de te hoge afhouding van de ziekte- en invaliditeitsbijdrage (ZIV) op haar pensioen.

Zij had vastgesteld dat er een te hoge bijdrage ingehouden werd op haar werknemerspensioen uitbetaald door de FPD en op dit van Ethias. Zij had hiervoor met Ethias contact opgenomen en daar werd haar gezegd dat er inderdaad te hoge ZIV-bijdrage afgehouden werden, doch dat de FPD hiervoor verder bevoegd was.

Op haar vraag aan de FPD met betrekking tot een terugbetaling van de te veel ingehouden bijdrage kreeg zij evenwel een negatief antwoord.

Mevrouw Fivez geeft aan dat zij het als alleenstaande financieel niet zo breed heeft en vraagt aan de Ombudsman Pensioenen of dit kan rechtgezet worden.

De andere klachtendossiers liggen in dezelfde lijn. Ze gaan allemaal over te hoge inhoudingen van de ZIV-bijdrage op het pensioen betaald door FPD én het pensioen dat door Ethias vóór vervallen termijn betaald wordt.

Bedenkingen

Mevrouw Fivez heeft een overheidspensioen dat vóór vervallen termijn uitbetaald wordt door Ethias en zij ontvangt tevens een werknemerspensioen dat betaald wordt door de Federale Pensioendienst op het einde van de maand.

De FPD die haar werknemerspensioen uitbetaalt, beheert het pensioenkadaster en bepaalt de inhouding van de sociale bijdrage(n)¹ op het totaal van de hiervoor in aanmerking te nemen pensioenen (wettelijke en bovenwettelijke).

De ZIV is een wettelijke afhouding op het pensioen. Deze bedraagt 3,55% op voorwaarde dat de inhouding niet tot gevolg heeft dat het pensioen (na inhouding van de bijdrage) onder een wettelijk vastgestelde drempel komt te liggen. Is dat het geval, dan moet er een beperkte inhouding gebeuren tot het drempelbedrag.

Bij elke indexatie van de wettelijke pensioenen² worden deze drempelbedragen ook aangepast aan de index.

De Ombudsman Pensioenen kon vrij snel vaststellen wat het probleem was.

De drempelbedragen voor de ZIV-bijdrage en het FPD-pensioen worden aangepast in de maand volgend op de overschrijding van de spilindex. Het vóór vervallen termijn betaalde pensioen van Ethias wordt pas in de tweede maand volgend op de overschrijding³ van de spilindex aangepast.

Vooreerst herhalen hier wij hier de basisprincipes van de (beperkte) inhouding van de ZIV-bijdrage.

De wetgeving bepaalt dat er een ZIV-afhouding moet plaatsvinden op de wettelijke pensioenen. De ZIV-afhouding financiert mee de ziekte – en invaliditeitsverzekering.

Voor wat betreft de inhoudingen ervan baseert de FPD zich op de wet van 13 maart 2013 tot hervorming van de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de pensioenen en op zijn uitvoeringsbesluit, namelijk het koninklijk besluit van 8 december 2013 tot uitvoering van artikelen 4 en 13 van de wet van 13 maart 2013 tot hervorming van de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de pensioenen.

¹ De ZIV en de solidariteitsbijdrage.

² Werknemers, zelfstandigen en overheidspensioen die na vervallen termijn betaald worden.

³ Het pensioen bij Ethias wordt geïndexeerd vanaf de 2de maand volgend op de maand waarin de spilindex overschreden wordt. Beide pensioendiensten passen hiermee de wetgeving die van toepassing is op het pensioen dat zij uitbetalen correct toe.

Uit de wetgeving blijkt dat om de correcte ZIV-bijdrage te kunnen vaststellen, er rekening moet worden gehouden met alle bruto pensioeninkomsten die éénzelfde gerechtigde ontvangt, ongeacht hun aard. Dit wil zeggen zowel wettelijke (werknemers, zelfstandigen, openbare dienst, ...) als buitenwettelijke pensioenen (groepsverzekeringen, pensioenfondsen, ...)⁴.

Alle pensioenvoordelen⁵ die een gepensioneerde ontvangt worden opgeslagen in het zogenaamde 'Pensioenkadaster'. Dit kadaster wordt bijgewerkt wanneer er zich wijzigingen in de pensioentoestand voordoen.

De uitwisseling van gegevens tussen de verschillende pensioendiensten en dit pensioenkadaster en tussen de pensioendiensten onderling moet gebeuren via de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid.

Voor de inhouding van de ZIV-bijdrage is de wettelijke drempel⁶ 1.699,84 euro (bedrag op 1 januari 2022 voor een pensioen als alleenstaande).

D.w.z. dat wanneer het totaal van *alle pensioeninkomsten* deze drempel overstijgt er in principe een inhouding van 3,55 % moet gebeuren. Als evenwel de volledige inhouding van 3,55% tot gevolg zou hebben dat het totaal van de pensioenvoordelen hierdoor onder de drempel zou komen te liggen, dan moet de inhouding beperkt worden tot de drempel.

Waarom moet er op het pensioen van mevrouw Fivez een beperkte ZIV-bijdrage ingehouden worden in de maand volgend op de overschrijding van de spilindex?

Dat een beperkte ZIV-inhouding dient plaats te vinden is het gevolg van het feit dat enerzijds de drempel voor de ZIV-bijdrage geïndexeerd wordt in de maand waarin het pensioen dat uitbetaald wordt door de FPD geïndexeerd wordt maar anderzijds het vóór vervallen termijn pensioen uitbetaald door Ethias pas een maand later geïndexeerd wordt. Hierdoor moet er dus tijdelijk, met name gedurende de maand volgend op de overschrijding van de spilindex, in dergelijke gevallen een beperkte inhouding plaats vinden.

Voor januari 2022 was de ZIV-drempel⁷ 1.699,84 euro, vanaf maart 2022 verhoogde de drempel als gevolg van de indexering van de pensioenen tot 1.733,83 euro; in mei was er terug een indexaanpassing en werd de drempel 1.768,51 euro.

Wij verduidelijken hieronder een *correcte beperkte* inhouding aan de hand van de (bruto-) pensioenbetaling van mevrouw Fivez voor de maand maart 2022, namelijk het werknemerspensioen van 275,40 euro en het pensioen betaald vóór vervallen termijn door Ethias van 1.511,79 euro of in totaal 1.787,19 euro bruto:

- *In principe moet 3,55 % ingehouden worden: dat zou dan een totale ZIV-bijdrage zijn van: $1.787,19 \times 3,55\% = 63,45$ euro, of 53,67 euro inhouding door Ethias en 9,78 inhouding door de FPD.*
- *Doch deze afhouding van 63,45 euro heeft tot gevolg dat het pensioenbedrag dan onder de drempel komt te liggen, namelijk $1.787,19 - 63,45 = 1.723,74$ wat lager is dan 1.733,83 (drempel maart – zie hoger).*
- *In dit geval moet de inhouding dus beperkt worden tot de drempel, namelijk $1.787,19 - 1.733,83 = 53,36$ euro.*

Het werknemerspensioen (en het drempelbedrag ZIV – zie hoger) volgt de aanpassingen aan de index, doch het vóór vervallen termijn betaalde Ethias pensioen wordt pas geïndexeerd de maand erop volgend.

Om de ZIV-bijdrage op het totaal van de verschillende pensioenen op een correcte wijze te kunnen bepalen, moet de FPD rekening houden met de pensioenbedragen die hem door de andere pensioenbetalers (Ethias in dit geval) doorgestuurd worden. Hij doet dit in de praktijk aan de hand van een digitale flux die pas de maand volgend op de effectieve uitbetaling doorgestuurd wordt naar de FPD.

4 Artikel 3 en 4 van de wet van 13 maart 2013.

5 Artikel 1, b van het KB van 8 december 2013.

6 Artikel 1, d van het KB van 8 december 2013.

7 Voor alleenstaande pensioenen.

Maar, om de juiste inhoudingen voor de maand zelf te kunnen vaststellen heeft de FPD het (totaal) betaalde bruto pensioenbedrag van de desbetreffende maand nodig, terwijl het exact uitbetaalde bedrag hem pas de maand nadien via de flux meegedeeld wordt.

De FPD heeft hier voor een pragmatische oplossing gezorgd. Deze verloopt als volgt:

De gekende bedragen van de wettelijk pensioenen die hij zelf niet uitbetaalt gaat de FPD zelf “pre-indexeren” in die welbepaalde maand dat er een indexatie van de pensioenen plaatsvindt. Op die manier kan hij direct de correcte (al dan niet beperkte) inhouding voor die betrokken maand vaststellen.

Moet er dan volgens FPD een beperkte inhouding plaatsvinden, dan zal hij deze beperkte inhouding afhouden van het pensioen dat hij zelf uitbetaalt en verwittigt hij hiervan de andere pensioenadministratie die dan in principe geen inhouding ZIV meer dient te doen, *vanaf de volgende maand wel te verstaan*.

Doch de FPD heeft voor de programmatie van dit geautomatiseerde systeem geen rekening gehouden met het feit dat de vóór vervallen termijn door Ethias betaalde pensioenen (zoals deze in alle klachtendossiers) pas effectief de maand daaropvolgend aangepast worden aan de index.

Wij stelden bijkomend vast dat de door de andere pensioeninstelling digitaal doorgestuurde betaalinfo (de zogenaamde “flux” die pas de maand daaropvolgend binnenkomt – zie ook hoger) de eerdere door de FPD toegepaste pre-indexatie overschreef. Dat kan dus ingeval er meerdere indexaanpassingen zijn op korte termijn voor extra problemen zorgen in de vaststelling van de juiste ZIV op het totaalbedrag van de pensioenen.

Hieronder ter illustratie de pensioenbedragen maart en april waarmee de FPD rekening houdt (1) en wat het werkelijk had moeten zijn (2).

MAAND/2022	Maart(1)	Maart(2)	April(1)	April(2)
Drempel ZIV	1.733,83	1.733,83	1.733,83	1.783,33
RECHTEN				
FPD	275,40	275,40	275,40	275,40
ETHIAS	1.542,03 (foute pre-indexering vooraf door FPD)	1.511,79 Effectief door Ethias uitbetaald bedrag	1.511,79 Digitale flux van Ethias	1.542,03 Effectief door Ethias uitbetaald bedrag
TOTAAL	1.817,43	1.787,19	1.787,19	1.817,40
door FPD ingehouden (1) en werkelijk in te houden (2)	9,78	53,36 (beperkte inhouding)	53,36	9,78
Ingehouden door Ethias en werkelijk in te houden (2)	53,67	geen	56,31	54,74
Totaal	63,54	53,36	109,67	64,52

Deze tabel geeft de problematiek weer waar de FPD mee te kampen heeft. Namelijk de pre-indexatie in maart (1) is niet correct omdat het Ethias pensioen pas in april geïndexeerd wordt en bovendien loopt het in april (1) terug fout omdat de FPD dan de flux ontvangt van de pensioenbetaling van maart, uiteraard nog zonder geïndexeerd bedrag. Het juiste in april uitbetaalde Ethias pensioen bereikt de FPD met de toepasselijke flux pas in mei 2022, pas op dat ogenblik kunnen de ZIV-inhoudingen terug correct bijgesteld worden.

To the point: enkel in maart 2022 had er een beperkte inhouding van de ZIV-bijdrage moeten zijn. Vanaf april zijn de twee pensioenen allebei geïndexeerd en normaliseert de inhouding van de ZIV-bijdrage terug naar 3,55%.

Maar, als er dan meerdere indexaanpassingen zijn zoals in 2022 het geval was⁸ en die trouwens mekaar begin 2022 opvolgden om de twee maanden, dan is er dus in zo goed al alle gevallen⁹ waarvan het totaal pensioenbedrag flirt met de drempel voor de ZIV-afhouding een te hoge ZIV-inhouding en dit dan wel over een periode van zes maanden. Immers op het ogenblik dat de ZIV-bijdrage normaliseert (na twee maanden) is er terug een indexatie van het FPD-pensioen én een pre-indexatie van het Ethias pensioen, waarna het probleem terug begint en er pas een normalisatie is na twee maanden.

Elk jaar (in de loop van de maand februari) bekijkt de FPD automatisch voor elk betrokken dossier de ZIV-inhoudingen op het pensioen van het vorige jaar. In voorkomend geval betaalt de FPD dan de ten onrechte ingehouden ZIV-bijdrage terug.

In het dossier (maar ook in andere analoge klachtendossiers) hadden wij kunnen vaststellen dat het verschil tussen de werkelijk ingehouden en de effectief in te houden ZIV-bijdrage ernstig opliep.

Wij hebben derhalve op 18 mei 2022 aan de FPD gevraagd om enerzijds de te veel ingehouden ZIV-bijdrage zo spoedig mogelijk terug te betalen en anderzijds hebben wij hem om een oplossing gevraagd voor dit probleem.

De FPD antwoordde snel en adequaat op onze bemiddelingsvragen. In het geval van mevrouw Fivez wordt de te veel ingehouden ZIV-bijdrage voor de periode van januari 2022 tot en met mei 2022 voor een totaal bedrag van 161,05 euro terugbetaald. Na onze opmerking hierover stelde de FPD ook nog vast dat er ook voor juni 2022 nog een te hoge ZIV-bijdrage ingehouden werd van 54,77 euro en deze werd ook terugbetaald aan betrokkene.

In totaal werd dus 215,82 euro aan ten onrechte ingehouden ZIV-bijdrage terugbetaald aan mevrouw Fivez. Ook in andere gelijklopende dossiers waren de terugbetalingen van dezelfde orde.

Wij hebben kunnen vaststellen dat de situatie in het betaaldossier genormaliseerd is vanaf de betaling van het pensioen voor de maand juli 2022. Dan wordt er terug, op beide pensioenen 3,55% ZIV-bijdrage ingehouden.

Conclusie 1

De Ombudsman Pensioenen is van mening dat als de som van de te veel ingehouden ZIV-bijdrage oploopt, de FPD op eenvoudige vraag van betrokkene (zoals in het geval van mevrouw Fivez) de te veel ingehouden ZIV-bijdrage direct zou moeten terugbetalen. Temeer daar wij in de verschillende dossiers konden vaststellen dat het toch over vrij grote bedragen ging.

Als gevolg van de invoering van de unieke betaling¹⁰ worden de overheidspensioenen (vóór vervallen termijn) die betaald worden door de FPD vanaf 1 januari 2019 geïndexeerd in de eerste maand volgend op de overschrijding van de spilindex terwijl die voordien ook (zoals het pensioen betaald door Ethias) geïndexeerd werden twee maanden na het overschrijden van de spilindex.

De FPD heeft zijn programmatie voor wat betreft de pre-indexering op het ogenblik van de invoering van de unieke betaling niet proactief aangepast aan het feit dat sommige gepensioneerden betaald door Ethias de index pas krijgen twee maanden na de overschrijding van de spilindex.

Dit komt nu pas aan de oppervlakte omdat er verschillende (om de twee maanden, namelijk januari, maart en mei 2022) indexaanpassingen zijn en tevens als gevolg van de klachten die ons en de FPD hierover bereikt hebben.

⁸ Op het ogenblik van onze bespreking waren er al indexaties geweest in januari, maart en mei 2022.

⁹ Wiens Ethias pensioen betaald wordt voor vervallen termijn.

¹⁰ Vanaf 1 januari 2019 worden alle door de FPD betaalde voordelen samen betaald in een unieke betaling. Het gevolg van deze "unieke" betaling was dat de door de FPD uitbetaalde overheidspensioenen (vóór vervallen termijn) thans ook geïndexeerd worden in de eerste maand volgend op de overschrijding van de spilindex terwijl die voordien geïndexeerd werden twee maand na het overschrijden van de spilindex.

Voor wat betreft de aanpassing van zijn programmatie heeft de FPD ons meegedeeld dat hij de gevallen waarbij het andere pensioen dat vóór vervallen termijn betaald wordt zal filteren. In deze specifieke situatie zal de pre-indexering dan pas de maand daaropvolgend plaatsvinden.

Dat neemt dan uiteraard niet weg dat er in de maand nadat de spilindex overschreden wordt nog iets te veel ZIV-bijdrage kan ingehouden worden, namelijk het verschil tussen de 3,55% op het totaal pensioenbedrag met de eventuele (tot de drempel) beperkte inhouding. Zoals tevens uit de tabel (zie hoger) blijkt zal de te veel ingehouden ZIV-bijdrage in het geval van mevrouw Fivez relatief beperkt zijn (namelijk $63,54 - 53,36 = 10,18$ euro), dit dan wel voor elke maand waar enkel de pensioenen betaald door FPD geïndexeerd worden.

Zoals eerder in deze bespreking al aangehaald zal de ingehouden ZIV-bijdrage dan per lopend jaar automatisch in de loop van de maand februari van het daaropvolgende jaar bekeken worden en indien nodig terugbetaald worden. Als het bedrag van de ten onrechte ingehouden ZIV-bijdrage oploopt (wat door verschillende indexaties in hetzelfde jaar mogelijk is) verwachten wij wel dat de FPD de vraag van betrokkene naar een eerdere terugbetaling inwilligt.

De door de FPD aan zijn programmatie aangebrachte aanpassing, met name de pre-indexering voor deze specifieke gevallen, is alvast een aanzienlijke verbetering.

Conclusie 2

Wij merken op dat wij in ons Jaarverslag 2021 (maart 2022)¹¹ een aanbeveling aan de wetgever gedaan hebben om de wetgeving aan te passen zodat ook de vóór vervallen termijn door Ethias betaalde pensioenen geïndexeerd zouden worden vanaf de maand volgend op de overschrijding van de spilindex.

Immers de keuze door de werkgever van de pensioeninstelling aan wie hij de uitbetaling van het pensioen heeft toevertrouwd is volgens de Ombudsman Pensioenen geen objectief criterium voor een verschil in behandeling. Indien deze aanbeveling ingewilligd wordt, kan deze problematiek zich niet meer voordoen.

Conclusie 3

Reeds verschillende jaren (reeds in het Jaarverslag 2013 p. 103) roept de Ombudsman Pensioenen de pensioendiensten (FPD, Ethias, RSZ) op om de gegevensuitwisseling betreffende de ZIV-inhouding, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing te verbeteren wanneer een gepensioneerde een wettelijk pensioen uitbetaald krijgt van meerdere pensioendiensten.

Dit door ervoor te zorgen dat de pensioendiensten in real time elkaars pensioenbestanden kunnen raadplegen. Enkel zo kunnen de ZIV-inhoudingen, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing in alle gevallen tijdig en correct ingehouden worden.

¹¹ Zie Jaarverslag Ombudsdienst Pensioenen 2021, p. 123-126.